

Gemeente Gorinchem
t.a.v. mevrouw W. van Hulten
Postbus 108
4200 AC Gorinchem

Geldermalsen, 7 april 2011

betreft: Briefrapportage quickscan Flora- en faunawet
project: Voormalige zwemplas Lingewijk-Noord te Gorinchem
referentie: 20100690B/Brf01
bijlage 1: Uitleg Flora- en faunawet
behandeld door: T. (Tom) Bruinsma

Geachte mevrouw Van Hulten,

In de voorliggende briefrapportage zijn de resultaten van de uitgevoerde quickscananalyse Flora- en faunawet beschreven, waaruit blijkt dat de waterplas plas zonder ontheffing kan worden gedempt en de beplanting direct rondom de plas ontheffingsvrij gekapt kan worden.

Aanleiding en doel

Voor bijna het gehele gebied Lingewijk-Noord heeft de gemeente Gorinchem een bestemmingsplan vastgesteld. Een onderdeel van dit bestemmingsplan is een gebied aan de zuidwestzijde (rood omlijnd afbeelding 1), waaraan de bestemming 'wonen nader uit te werken' is gekoppeld en hier zijn nog geen werkzaamheden uitgevoerd. Voor de invulling van dit deelgebied loopt een planprocedure.

Het noordelijk gedeelte van dit plangebied bestaat uit een terrein van het voormalige natuurzwembad. In afbeelding 1 staat deze locatie met roze omlijnd. Het zwembadterrein heeft zich door achterstallig onderhoud ontwikkeld tot een moerasachtige plas met direct daaromheen struweelbegroeiing. Conform het ontwikkelingsplan zal dit terrein worden herontwikkeld tot een speelveld. Dit plan houdt in dat het moerasgebied wordt gebaggerd en vervolgens gedempt en het omliggend struikgewas bosschage direct rondom het moeras wordt hierbij gekapt.

De geplande ingreep leidt mogelijk tot het overtreden van verbodsbepalingen op beschermde soorten, die zijn genoemd in tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet. Daarom dient de geplande ingreep te worden getoetst in het kader van de Flora- en faunawet. Dit vindt in eerste instantie plaats door middel van een quickscananalyse. Deze toetsing heeft tot doel om beschermde natuurwaarden in kaart te brengen en om de effecten in te schatten van de geplande activiteiten op beschermde soorten.

De doelstelling kan worden geformuleerd in vier onderzoeksvragen:

- Welke beschermde soorten flora en fauna, genoemd in tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet, maken (mogelijk) gebruik van de planlocatie als onderdeel van het leefgebied?
- Wat zijn de effecten van de voorgenomen werkzaamheden op beschermde soorten, die (mogelijk) gebruik van de planlocatie als onderdeel van het leefgebied
- Welke maatregelen dienen er te worden uitgevoerd om negatieve effecten op beschermde soorten te voorkomen of te beperken?
- Is het noodzakelijk om voor de voorgenomen werkzaamheden en ontheffing aan te vragen voor het overtreden van verbodsbepalingen op beschermde soorten?

Afbeelding 1: Het uitwerkingsgebied Lingewijk-Noord (rood begrensd) en het deelgebied van het voormalige zwembadterrein, roze omlijnd (Bron: Google earth).

Huidige en toekomstige situatie plangebied

Het deelgebied dat voorheen in gebruik was als een zwembad is door de jaren heen volledig verwilderd. Het terrein bestaat nu grotendeels uit een moerasachtige plas, met een vegetatie van struweel, helofyten (waaronder grote lisdodde en riet) en waterplanten (dominantie gele plomp). Direct rondom de plas is in de oeverzone bos en struweel aanwezig. Deze begroeiing bestaat uit in ieder geval Spaanse aak, schietwilg, katwilg, zwarte els en gewone es. Afbeelding 2 en 3 geven enkele impressies van het plangebied.

Het merendeel van de opgaande houtige begroeiing op en direct rondom de plas is jonge opslag met een leeftijd van 10 tot 20 jaar. Daarnaast staan in het meest noordwestelijk deel ook een groep dikke bomen, waarvan enkele scheuren in de bast en takken vertonen.

Afbeelding 2 en 3, enkele impressies plangebied.

Beschermingswerking Flora- en faunawet

Ruimtelijke ontwikkelingen kunnen effecten hebben op actuele natuurwaarden. In Nederland is de natuurbescherming opgedeeld in gebiedsbescherming en soortenbescherming. Voor gebiedsbescherming geldt de Natuurbeschermingswet en de Ecologische Hoofdstructuur. Beschermde natuurgebieden zijn niet aanwezig in of in de directe omgeving van het plangebied. Voor soortenbescherming is de Flora- en faunawet van kracht. De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten is niet uit te sluiten.

Per 1 april 2002 is de bescherming van soorten in Nederland geregeld in de Flora- en faunawet. Op grond van de Flora- en faunawet is een groot aantal dier- en plantensoorten aangewezen als beschermde inheemse soort. Via de Flora- en faunawet is de bescherming van planten en dieren in Nederland geregeld. In de wet zijn soorten opgenomen die op landelijk of Europees niveau zeldzaam zijn of worden. Het voorgenomen plan heeft mogelijk negatieve gevolgen op (de leefgebieden van) beschermde soorten. Het is volgens deze wetgeving dan niet toegestaan om het leefgebied aan te tasten.

Het is mogelijk om een overtreding van verbodsbepalingen op de soorten uit de zwaardere beschermingscategorieën (tabel 2, 3 & 4) te voorkomen door, voordat de werkzaamheden van start gaan, voorzorgsmaatregelen te treffen. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de verblijfplaats van de soort. Voor een overzicht van de verbodsbepalingen, de verschillende beschermingsregimes en manier van toetsing die de Flora- en faunawet kent wordt verwezen naar bijlage 1.

Voorzorgsmaatregelen zijn gericht op het voorkomen van de negatieve gevolgen van een activiteit op beschermde soorten. Er geldt echter een ontheffingsplicht als de functionaliteit van verblijfplaatsen niet kan worden behouden door het nemen van voorzorgsmaatregelen.

Werkzaamheden

De quickscananalyse is uitgevoerd door middel van een bureaustudie en enkele veldbezoeken. Via de literatuurstudie is nagegaan in hoeverre beschermde soorten voorkomen in het kilometerhok waarbinnen zich ook het plangebied bevindt. Een ecoloog heeft het terrein onderzocht om te bepalen of beschermde soorten flora en fauna (mogelijk) voorkomen in het plangebied. Hierbij is de nadruk gelegd op soorten, die zijn beschermd via tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet.

Soorten, die in tabel 1 zijn opgenomen, zijn ook beschermd, maar voor deze soorten geldt een vrijstelling bij plannen gericht op ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Hier valt ook de geplande ingreep onder.

Aanwezigheid beschermde soorten

Bureaustudie

De bureaustudie heeft als doel om inzicht te krijgen in het voorkomen van beschermde soorten op het terrein en de directe omgeving. Op deze manier is een inschatting van te verwachten soorten en van benodigd veldecologisch onderzoek. In het natuurwaardenonderzoek van de Bruijn (2005)¹ is beschreven welke beschermde soorten flora en fauna destijds zijn aangetroffen in (de omgeving van) het plangebied. Een samenvatting hiervan is weergegeven in tabel 1.

Tabel 1: Mogelijk aanwezige beschermde soorten uit tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet, op basis van bevindingen van het natuurwaardenonderzoek van NWC Dordrecht in 2004, aangevuld met eigen bekende waarnemingen van beschermde flora en fauna binnen gemeente Gorinchem

Soortgroep	Beschermde soort	Beschermingscategorie	Noodzaak ecologisch onderzoek?
Flora	Gewone dotterbloem en Brede wespenorchis	Tabel 1	Nee
Vleermuizen	Gewone en Ruige dwergvleermuis, Laatzvlieger en Watervleermuis.	Tabel 3	Ja
Kleine zoogdieren	Bosmuis, Bosspitsmuis, Veldmuis, Rosse woelmuis, Dwergmuis, Huisspitsmuis, Wezel, Bunzing	Tabel 1	Nee
Amfibieën	Heikikker, Groene kikker, Bruine kikker, Gewone pad, Kleine watersalamander	Heikikker tabel 3, overige soorten tabel 1	Ja, maar alleen tijdens lopend onderzoek naar andere soortgroepen
Vissen	Bittervoorn, Kleine- en Grote modderkruiper, Rivierdonderpad	Kleine modderkruiper en Rivierdonderpad tabel 2, Bittervoorn en Grote modderkruiper tabel 3	Ja
Broedvogels	Groene specht, Rietzanger, IJsvogel, Kleine karekiet, Fuut, Knobbelzwaan, Kuifeend, Rietgors	Tabel 3	Ja
Reptielen, Vlinders, libellen en overige ongewervelden	Niet aanwezig	-	Nee

¹ De Bruijn, J., 2005. *Beschermde dier- en plantensoorten in Lingewijk-Noord, in de gemeente Gorinchem*, Bureau NWC, Dordrecht.

Het voorkomen van beschermde soorten vleermuizen, amfibieën, vissen en broedvogels kan niet bij voorbaat worden uitgesloten. Daarom zijn voor deze soorten soortgerichte onderzoeken uitgevoerd. Soorten, die in tabel 1 zijn opgenomen, zijn ook genoemd in deze tabel en worden voor de volledigheid meegenomen in het aanvullend onderzoek. Voor deze soorten geldt echter een vrijstelling bij het uitvoeren van werkzaamheden gericht op ruimtelijke inrichting en ontwikkeling.

Veldonderzoek

De veldbezoeken aan het plangebied hebben plaatsgevonden op 19 juli 2010, 1 en 30 september 2010. Toen is onderzoek gedaan naar aanwijzingen voor de aanwezigheid van verblijfplaatsen van beschermde soorten. Dit is gedaan door te kijken naar sporen van bewoning (aanwezigheid van nesten of hollen) en de geschiktheid van het plangebied als biotoop voor beschermde soorten (zoals de aanwezigheid van dikke bomen die dienst kunnen doen als verblijf voor vleermuizen).

Daarnaast is met een batdetector onderzocht of vleermuizen gebruik maken van het plangebied als onderdeel van hun leefomgeving. Daarnaast heeft een ecooloog een oriënterend onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd op 19 juli, 1 en 30 september 2010.

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van een batdetector (Petterson D240x). Een batdetector is een apparaat dat ultrasonische geluiden, die een vleermuis maakt, omzet in voor de mens hoorbare tikkende geluiden. Aan de hand van het soort geluid en de frequentie waarop de vleermuis het beste wordt gehoord, de zogenaamde "piekfrequentie", kan in veel gevallen worden bepaald om welke vleermuissoort het gaat.

Op 15 juli 2010 heeft daarnaast een visonderzoek plaatsgevonden waarbij met behulp van elektrovisserij de oevers van de plas zijn onderzocht op beschermde soorten vissen (en amfibieën). De bevindingen van worden hieronder per soortgroep besproken.

Flora

In het plangebied zijn voor het onderzoek naar beschermde soorten uit tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet de oevers, het struweelbos en het moeras onderzocht. Er zijn echter geen waarnemingen gedaan van beschermde soorten in het onderzoeksgebied, ook niet van soorten die zijn vermeld in tabel 1 van de Flora- en faunawet.

Er zijn geen waarnemingen gedaan van beschermde plantensoorten in het plangebied.

Vleermuizen

Het plangebied is voor het onderzoek naar biotoopgeschiktheid en voorkomen van beschermde soorten vleermuizen uit tabel 3 van de Flora- en faunawet onderzocht op de geschiktheid als biotoop voor de soorten zoals gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. De data van de veldbezoeken en de weersomstandigheden zijn weergegeven in tabel 2.

Op de website van het ministerie van EL&I (www.minlnv.nederlandsesoorten.nl) is omschreven dat enkele algemene soorten vleermuizen voorkomen aan de rand van of in bebouwingskernen waar zij gebruik maken van bebouwing om te rusten, als kraamverblijf en om te paren. Daarnaast maken zij gebruik van bomenrijen, parken en het agrarische landschap om te fourageren.

Tabel 2: Data veldbezoeken naar vleermuizen, de weersomstandigheden en het doel van het onderzoek.

Datum	Tijd	Temp. (graden)	Wind (Bft)	Vochtigheid	Onderzoek gericht op
19-7-2010	21:30-23:45	20	0-2	Droog	Zomerverblijf, kraamkolonie, foerageergebied, vliegroute
1-9-2010	20:15-22:15	18	0-2	Droog	Paarverblijf, foerageergebied, vliegroute
28-9-2010	19:15-21:30	16	1-3	Droog - lichte regen	Paarverblijf, foerageergebied, vliegroute

Tijdens het onderzoek is de gewone dwergvleermuis (tussen de 3-10 exemplaren) tijdens alle veldbezoeken foeragerend waargenomen boven de waterplas (zie tabel 2). Daarbij is geconstateerd dat de soort zowel gebruik maakt van de waterplas als de grote waterplas ten oosten van het plangebied.

De ruige dwergvleermuis is op 1 en 30 september éénmalig foeragerend waargenomen boven de plas. Vanwege de waarneming van deze soort is nader gelet op de aanwezigheid van verblijfplaatsen van deze soort.

Deze soort kan namelijk gebruik maken van oudere bomen met hollen, scheuren en/of gaten in bast en takken als verblijfplaats. Er konden echter geen verblijfplaatsen worden vastgesteld van de soort, omdat geen vleermuisactiviteiten zijn, zoals paarroepen, zijn vastgesteld in en direct nabij bomen rondom de plas.

Vleermuizen kunnen het plangebied ook gebruiken als onderdeel van een vliegroute en/of als foerageergebied (van mei t/m oktober). Tijdens het onderzoek is speciaal aandacht besteed bij hiervoor geschikte gebieden, zoals bomenrijen, bomengroepen en bij de plas. Er waren echter geen aanwijzingen dat direct rondom de plas belangrijke vliegroutes aanwezig zijn, wel foerageergebieden.

De gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis maken alleen gebruik van het plangebied als foerageergebied.

Kleine zoogdieren

In het plangebied is voor het onderzoek naar biotoopgeschiktheid en voorkomen van beschermde soorten uit tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet, de houtige begroeiing direct rondom de plas onderzocht. Er zijn geen zoogdieren of sporen daarvan aangetroffen in het plangebied. Molshopen of konijnenholten zijn niet aangetroffen.

Wel zijn enkele waarnemingen gedaan van soorten zoogdieren, welke in tabel 1 van de Flora- en faunawet zijn opgenomen, namelijk van de haas. Daarnaast kunnen enkele andere algemene soorten muizen worden verwacht, zoals veldmuis, huisspitsmuis en dwergmuis. Mogelijk dat ook de Bunzing voorkomt in het onderzoeksgebied. Voor alle soorten geldt een vrijstelling in verband met werkzaamheden gericht op ruimtelijke inrichting en ontwikkeling.

Er zijn in het plangebied geen waarnemingen gedaan van beschermde soorten kleine zoogdieren als opgenomen in tabel 2/3 Flora- en faunawet.

Amfibieën

Tijdens het ecologisch onderzoek naar andere soortgroepen is gekeken naar de aanwezigheid van beschermde soorten amfibieën in het onderzoeksgebied. Hierbij is de gewone pad, groene kikker en bruine kikker aangetroffen in en rondom de plas. Deze soorten zijn vermeld in tabel 1 van de Flora- en faunawet en voor deze soorten geldt ook een vrijstelling van werkzaamheden gericht op ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

De Heikikker is in 2004 door NWC niet in het plangebied zelf aangetroffen. Wel zijn bij ATKB waarnemingen bekend van de soort in het noordelijk deel van Gorinchem ten noorden van de A15. Het leefgebied voor Heikikker is enigszins geschikt in en rondom de plas door de combinatie van (ondiep) water en aangrenzend landhabitat. Desondanks is de soort hier niet aangetroffen in 2004 als in 2010. Dit komt waarschijnlijk, omdat dat de plas geïsoleerd ligt ten opzichte van mogelijke leefgebieden in de ruime omgeving. Er liggen veel barrières in de omgeving, zoals het Merwedekanaal, bebouwing en infrastructuur.

Er zijn geen waarnemingen gedaan van beschermde soorten amfibieën (tabel 2/3 Flora- en faunawet) in het plangebied.

Vissen

Door middel van een elektrisch visapparaat is de plas in het onderzoeksgebied onderzocht op het voorkomen van beschermde soorten vissen. Het vissen heeft plaatsgevonden door met een boot in het water de oeverzone te bemonsteren. Het onderzoek is uitgevoerd op 15 juli 2010. De sloten rondom de speelweide zijn niet bevestigd, omdat ze ten tijde van dit onderzoek volledig waren drooggevallen.

Tijdens het onderzoek zijn geen beschermde soorten aangetroffen in de plas. De volgende soorten zijn wel waargenomen: zeelt (7 exemplaren), baars (168 exemplaren), snoek (4 exemplaren), vetje (15 exemplaren) en blankvoorn (1 exemplaar).

Hiervan is het vetje opgenomen op de Rode Lijst als kwetsbare soort. Soorten die op de nationale Rode Lijst vermeld staan worden of ernstig bedreigd of zijn sterk achteruitgegaan in de afgelopen decennia. Plaatsing op de Rode lijst geeft soorten geen beschermde status.

In de plas zijn geen beschermde soorten vissen aangetroffen.

Broedvogels

Tijdens het onderzoek naar broedvogels in het plangebied is in de avond (voor de start van het onderzoek naar vleermuizen) met een verrekijker gekeken welke soorten zich op de plas bevinden en is er geluisterd naar roepen van vogels (zoals alarmkreten). De struweel begroeiing, bomen en struiken zijn geïnspecteerd op de aanwezigheid van nesten en/of nestholten.

Er zijn geen nesten aangetroffen in het plangebied. Er zijn wel waarnemingen gedaan van rietzanger, tijtjaf, knobbelswaan, merel en staartmees. De nesten van deze soorten zijn beschermd tijdens het broedseizoen. Tijdens het onderzoek is ook gekeken naar soorten, waarvan de nesten jaarrond zijn beschermd. Van deze soorten is de bosuil in de omgeving gehoord en de ekster is waargenomen. Daarnaast zijn in enkele bomen rondom de plas hollen in de bomen aangetroffen, die door spechten (groene en/of grote bonte specht) of bosuil kunnen worden gebruikt.

De bosuil, ekster en spechten zijn in de Flora- en faunawet opgenomen als vogels, die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar ervoor hebben gebroed of de directe omgeving ervan, maar dan wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Deze soorten zijn buiten het broedseizoen niet beschermd, maar vragen wel extra onderzoek, omdat ze jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dit rechtvaardigen.

Gezien de groenstructuur rondom de plas valt te verwachten dat tijdens het broedseizoen beschermde vogelsoorten zoals rietzanger, merel en knobbelzwaan tijdens het broedseizoen gebruik maken van het plangebied om te nestelen. Daarnaast kunnen jaarrond beschermde soorten ook aanwezig zijn, zoals bosuil, ekster en groene en/of grote bonte specht.

Overige soorten

Beschermde soorten uit andere soortgroepen (libellen, vlinders, reptielen en overige ongewervelden) zijn niet aangetroffen in het plangebied, er zijn geen waarnemingen bekend uit de nabije omgeving van het plangebied en de terreinomstandigheden zijn niet geschikt als biotoop voor deze soorten.

In het plangebied zijn geen geschikte biotopen aanwezig voor het voorkomen van beschermde (tabel 2/3 Flora- en faunawet) soorten reptielen, vlinders, libellen en overige ongewervelden.

Conclusie en aanbevelingen

Algemeen

Uit het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten uit tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet in het plangebied, kan worden geconcludeerd dat in het plangebied alleen leefgebied aanwezig is voor vleermuizen en broedvogels.

In onderstaande tekst worden voor vleermuizen en broedvogels aanbevelingen gedaan om een overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen. Indien de aanbevelingen worden overgenomen is er geen ontheffing Flora- en faunawet noodzakelijk voor het dempen van de plas en het kappen van bomen direct rondom de plas.

Naast de aanbevelingen voor deze soorten geldt voor alle soorten de zorgplicht. In de zorgplicht is opgenomen dat alle planten en dieren een intrinsieke waarde hebben en onvervangbaar zijn. De zorgplicht is een fatsoenseis en houdt in dat bij menselijk handelen voldoende zorg in acht genomen wordt om in het wild levende planten en dieren zoveel mogelijk te beschermen.

Vleermuizen

De gewone- en ruige dwergvleermuis maken gebruik van het plangebied als foerageergebied. Verblijfplaatsen en vliegroutes van beide soorten zijn niet vastgesteld. Andere soorten vleermuizen zijn niet vastgesteld ten tijde van de veldbezoeken. De voorgenomen ingreep waarbij de plas wordt gedempt en de bomen worden gekapt leiden er mogelijk toe, dat de ruige en gewone dwergvleermuis dienen uit te wijken naar andere foerageergebieden.

Alternatieve foerageergebieden boven open water zijn in ruime mate voorhanden in de nabije omgeving van het plangebied, namelijk langs de ijsbaan (ten oosten van de kleine plas) en langs het Merwede kanaal. Langs het open water zijn hier ook voldoende groenbepantingen aanwezig, waarlangs de soort in de luwte kan foerageren. In bijlage 2 staan de alternatieve foerageergebieden weergegeven op een kaart.

De gewone dwergvleermuis is weinig specifiek in de keuze van foerageergebieden en maakt ook evengoed gebruik van andere foerageergebieden. De Gewone dwergvleermuis jaagt bijvoorbeeld ook in de beschutting van opgaande vegetatie, binnen bebouwing in tuinen in de stad, bij straatlantaarns, boven water, in bossen, en langs bosranden, langs lanen, bomenrijen, singels en houtwallen (www.minlnv.nederlandsesoorten.nl).

Het voorgenomen plan heeft geen negatieve effecten op de huidige ecologische functie van het leefgebied voor de ruige- en gewone dwergvleermuis. Hiermee is ook geen sprake van het overtreden van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Vervolgstappen zijn hiermee niet noodzakelijk. Wel zijn hieronder enkele aanbevelingen opgenomen om zorgvuldig om te kunnen gaan met vleermuizen ten tijde van de uitvoering van het project.

Het betreft de volgende aanbevelingen:

- Een verstoring van foerageergebieden en vliegroutes van de gewone dwergvleermuis wordt voorkomen door de werkzaamheden zoveel mogelijk overdag uit te voeren (de soort is alleen in de avond en nacht actief).
- Indien het noodzakelijk is om te werken in de avond buiten de winterperiode, wordt aangeraden om het gebruik van kunstlicht te vermijden of te beperken.

Broedvogels

Er zijn tijdens dit onderzoek geen vogelnesten in en rondom het plangebied aangetroffen, wel zijn enkele soorten broedvogels aangetroffen die tijdens het broedseizoen zijn beschermd. Door de aanwezige groenstructuren bestaat de kans dat vogels hier tot broeden kunnen komen. Daarnaast zijn hollen in enkele dikke bomen aangetroffen, welke mogelijk door spechten of bosuil wordt gebruikt als broedbiotoop. Deze soorten zijn jaarrond beschermd.

De vogels evenals de nesten van deze vogels zijn beschermd zolang er gebruik van wordt gemaakt om te broeden. Tevens is het benodigde gebied om de jongen groot te brengen (broedzorg) beschermd onder de Flora- en faunawet, dus niet alleen het nest. Om tijdens de werkzaamheden negatieve effecten te voorkomen op de mogelijke aanwezige broedvogels wordt het volgende aanbevolen:

- De werkzaamheden waarbij de plas wordt gedempt en bomen worden gekapt worden uitgevoerd buiten het broedseizoen (niet van medio maart t/m augustus). Het broedseizoen kan door weersomstandigheden al eerder van start gaan of langer uitlopen (zie onderstaand kader).
- Buiten het plangebied wordt een groep bomen met hollen gespaard van de werkzaamheden (zie bijlage 2). Hiervan kunnen spechten en bosuil van gebruik maken als alternatief voor het (eventueel) verloren gaan van nestgelegenheid direct rondom de plas.
- Indien werkzaamheden plaatsvinden binnen het broedseizoen (maart t/m 15 augustus), dan controleert een ecoloog voorafgaand aan de start van de werkzaamheden het terrein op de aanwezigheid van nesten. Als hierbij een nest wordt aangetroffen dat in functie is wordt een verstoringvrije zone ingesteld, waarbinnen de werkzaamheden worden uitgesteld totdat de jongen zijn groot gebracht.

Broedseizoen

Voor een begrip als 'broedseizoen' is niet zomaar een standaardperiode te hanteren. Afhankelijk van de soort en weersomstandigheden in een bepaald jaar kunnen soorten veel eerder of juist later broeden dan normaal het geval zou zijn. Dit kan zelfs per regio verschillen. Voor de wet is van belang of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. De vaak geciteerde periode 15 maart t/m 15 juli is dus slechts een indicatie. De periode tot begin oktober kan theoretisch door broedvogels nog gebruikt worden als een broedperiode. Voor aanvang van de werkzaamheden dient altijd op broedgevallen gecontroleerd te worden.

Vissen

In de plas zijn geen vissoorten aangetroffen die vallen onder de beschermingswerking van de flora- en faunawet. Voor de vissen die wel aangetroffen zijn geldt wel de zorgplicht, dit is een fatsoeneis die houdt in dat bij menselijk handelen voldoende zorg in acht genomen wordt om in het wild levende planten en dieren zoveel mogelijk te beschermen.

Om tijdens het dempen van het water negatieve effecten te voorkomen op de aanwezige visstand wordt het volgende aanbevolen:

- Er wordt gezorgd voor voldoende ontsnappingsmogelijkheden voor vissen door naast de bestaande duiker (die de plas met het Merwede kanaal verbindt) een greppel te graven zodat de vis zonder obstakels de plas kan ontvluchten richting het Merwede kanaal.
- Bij het dempen van de plas wordt het water één richting uitgedreven naar de gegraven greppel opdat aanwezige vissen en amfibieën kunnen ontsnappen.
- Het dempen van de plas vindt niet plaats in de reguliere voortplantingsperiode (april t/m juli) maar in de maanden augustus t/m maart.

Wanneer bovenstaande voorzorgmaatregelen in acht worden genomen, worden geen verbodsbepalingen overtreden en wordt de zorgplicht¹ voldoende in acht genomen. Hierdoor is er geen verplichting voor het aanvragen van een ontheffing voor het uitvoeren van de werkzaamheden.

Tot slot

Indien u opmerkingen heeft of aanvullende informatie wenst, dan kunt u hiervoor contact opnemen met de heer D. (Dirk) van der Est (telefoon: 0345-582354) of de heer T. (Tom) Bruinsma.

Met vriendelijke groet,
AquaTerra-KuiperBurger B.V.

D. van der Est

D. (Dirk) van der Est
Projectleider ecologie

¹ De algemene zorgplicht is opgenomen in artikel 2 van de flora- en faunawet. De zorgplicht is een fatsoeneis en houdt in dat bij menselijk handelen voldoende zorg in acht genomen wordt om in het wild levende planten en dieren zoveel mogelijk te beschermen.

Bijlage 1 uitleg flora- en faunawet

De Flora- en faunawet kent een aantal belangrijke verbodsbepalingen ter bescherming van plant- en diersoorten die zijn aangewezen onder deze wet.

Verbodsbepalingen Flora- en faunawet

Artikel 8	Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Artikel 9	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
Artikel 10	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
Artikel 11	Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
Artikel 12	Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Voor alle soorten (beschermde en onbeschermde soorten) kent de Flora- en faunawet een zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. Dit is een algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt.

Ten behoeve van de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling kent de Flora- en faunawet de volgende beschermingsregimes:

Beschermingsregimes Flora- en faunawet

In Flora- en faunawet onderscheiden categorieën soorten planten en dieren		Toetsingscriteria
Beschermde soorten	Meer algemeen voorkomende beschermde soorten ("tabel 1-soorten")	Er geldt een vrijstelling voor artikel 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet indien men voldoende algemeen voorzorgsmaatregelen neemt. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld.
	Overige beschermde soorten ("tabel 2-soorten")	Er geldt een vrijstelling voor artikel 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van EL&I goedgekeurde gedragscode. Gedragscodes gelden voor "regulier beheer en onderhoud", "bestendig medegebruik" of als "ruimtelijke ontwikkeling en inrichting". Voldoende voorzorgsmaatregelen moeten wel genomen worden volgens "lichte toets" wanneer een gedragscode niet van toepassing is. Getoetst wordt of geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.
	Strikt beschermde soorten, bijlage 1 Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten ("tabel 3-soorten")	Ontheffing is noodzakelijk op basis van een wettelijk belang uit het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten en toetsing vindt plaats volgens de uitgebreide toets. Deze ontheffing wordt getoetst op deze punten: - In welke mate wordt de functionaliteit van de vaste voortplanting, rust- en/of verblijfplaats aangetast door de beoogde activiteiten? - Is er een wettelijk belang? - Is er een andere bevredigende oplossing? - Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?
	Strikt beschermde soorten, bijlage IV HR ("tabel 3-soorten")	Ontheffing is noodzakelijk op basis van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn en toetsing vindt plaats volgens de uitgebreide toets. Deze ontheffing wordt getoetst op deze punten: - In welke mate wordt de functionaliteit van de vaste voortplanting, rust- en/of verblijfplaats aangetast door de beoogde activiteiten? - Is er een wettelijk belang? - Is er een andere bevredigende oplossing? - Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?
	Vogelsoorten	Het aanvragen van ontheffing voor het verstoren van

broedende vogels en/of hun nesten is in principe niet mogelijk. Er is immers altijd een alternatief, namelijk werken buiten het broedseizoen. Voor alle vogelsoorten geldt het aanvragen van een ontheffing volgens de hierboven genoemde uitgebreide toets op basis van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn.

Wettelijk genoemde belangen uit Bijlage 1 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten:

- Bescherming van flora en fauna
- Volksgezondheid of openbare veiligheid
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling

Wettelijk genoemde belangen uit de Habitatrichtlijn:

- Bescherming van flora en fauna
- Volksgezondheid of openbare veiligheid
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten

Wettelijk genoemde belangen uit de Vogelrichtlijn:

- Bescherming van flora en fauna
- Veiligheid van het luchtverkeer
- Volksgezondheid of openbare veiligheid

Bijlage 2 Alternatieve foerageergebieden voor gewone- en ruige dwergvleermuis

Alternatieve foerageergebieden voor de gewone- en ruige dwergvleermuis rond om het plangebied zijn de ijsbaan met lijnvormige groenstructuren (blauw) en het Merwede kanaal met lijnvormige laan beplanting in groen eergegeven (Bron: Google Earth). De boombeplanting binnen het groen begrensde gebied wordt behouden en kan als alternatieve broedgelegenheid dienen voor spechten en bosuil voor het verloren gaan van enkele bomen met holten direct rondom de plas.